

GRAMATICĂ 8

FIȘE DE LUCRU PE LECȚII ȘI UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE CU ITEMI ȘI TESTE DE EVALUARE

ediția a XIV-a

- Teste inițiale, stadiale și finale
- Fișe de lucru
- Propuneri de itemi pentru evaluare
- Subiecte pentru teză
- Teste după modelul Evaluării Naționale

Pentru rezolvările tezelor și testelor finale consultați:

http://edituraparelela45.ro/download/Rezolvari_TESTE_GRAMATICA_online.pdf

1. TEST INIȚIAL	5
2. LEXICUL	7
Vocabularul fundamental și masa vocabularului. Dinamica vocabularului	7
Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului. Familia de cuvinte.	
Elemente de compunere savantă (prefixoidele și sufixoidele)	10
Mijloace externe de îmbogățire a vocabularului. Împrumuturile lexicale.	
Neologismele. Evitarea greșelilor în utilizarea neologismelor	12
Cuvântul și contextul. Sensul propriu (de bază și secundar). Sensul figurat	14
Categoriile semantice. Sinonimele. Antonimele	16
Omonimele. Cuvintele polisemantice	19
Paronimele. Pleonasmul	22
3. NOȚIUNI DE FONETICĂ	26
<i>Propuneri de itemi pentru evaluare</i> (fonetica și vocabularul)	28
<i>Test stadial nr. 1</i>	31
4. NOȚIUNI DE SINTAXĂ	33
Textul. Enunțul. Fraza. Propoziția.....	33
Relațiile sintactice în propoziție și în frază. Mijloace de realizare a relațiilor sintactice	34
Cuvintele și construcțiile incidente	35
5. SINTAXA PROPOZIȚIEI ȘI A FRAZEI	37
Expansiunea și contragerea	37
Predicatul și propoziția predicativă	38
Predicatul	38
Predicatul verbal.....	40
Predicatul nominal. Verbele copulative.....	40
Numele predicativ	43
Acordul predicatului cu subiectul.....	45
Propoziția predicativă (PR)	45
Subiectul și propoziția subiectivă	48
Subiectul.....	48
Propoziția subiectivă (SB).....	51
<i>Propuneri de itemi pentru evaluare</i> (subiectul și predicatul; propoziția predicativă și propoziția subiectivă).....	54
<i>Test stadial nr. 2</i>	59
Atributul și propoziția atributivă	61
Atributul	61
Propoziția atributivă (AT)	62
Complementul direct și propoziția completivă directă	65
Complementul direct.....	65
Propoziția completivă directă (CD).....	66

Complementul indirect și propoziția completivă indirectă	69
Complementul indirect.....	69
Propoziția completivă indirectă (CI).....	71
<i>Propuneri de itemi pentru evaluare</i> (atributul și propoziția atributivă; complementul direct și propoziția completivă directă; complementul indirect și propoziția completivă indirectă).....	75
<i>Test stadial nr. 3</i>	79
Complementele circumstanțiale și propozițiile circumstanțiale	81
Complementul circumstanțial de loc.....	81
Propoziția circumstanțială de loc (CL).....	83
Complementul circumstanțial de timp.....	85
Propoziția circumstanțială de timp (CT).....	87
Complementul circumstanțial de mod.....	89
Propoziția circumstanțială de mod (CM).....	91
<i>Propuneri de itemi pentru evaluare</i> (complementul circumstanțial de loc, de timp și de mod; propozițiile circumstanțiale de loc, de timp și de mod).....	94
<i>Test stadial nr. 4</i>	98
Complementul circumstanțial de cauză.....	100
Propoziția circumstanțială de cauză (CZ).....	101
Complementul circumstanțial de scop.....	105
Propoziția circumstanțială de scop sau finală (CS).....	106
Propoziția circumstanțială condițională (CT).....	109
<i>Propuneri de itemi pentru evaluare</i> (propozițiile circumstanțiale de cauză, de scop și condiționale).....	113
<i>Test stadial nr. 5</i>	117
Propoziția circumstanțială concesivă (CV).....	119
Propoziția circumstanțială consecutivă (CNS).....	121
<i>Propuneri de itemi pentru evaluare</i> (propozițiile circumstanțiale concesive și consecutive).....	123
<i>Test stadial nr. 6</i>	128
6. PROPUNERI DE SUBIECTE PENTRU TEZĂ	130
7. TESTE FINALE DIN MATERIA CLASELOR V-VIII	139
<i>Test final nr. 1</i>	139
<i>Test final nr. 2</i>	141
<i>Test final nr. 3</i>	143
8. TESTE DUPĂ MODELUL EVALUĂRII NAȚIONALE	145

**Vocabularul fundamental și masa vocabularului.
Dinamica vocabularului**

1. Motivează apartenența următoarelor categorii de cuvinte la fondul principal lexical. Completează lista cu alți termeni!

a) <i>Obiecte și acțiuni foarte importante:</i> casă, a face, a mânca,
b) <i>Alimente și băuturi de primă necesitate:</i> apă, lapte, brânză,
c) <i>Părți ale corpului omenesc:</i> mână, picior, deget,
d) <i>Nume de păsări și animale:</i> găină, cocoș, lup,
e) <i>Arbori, pomi, fructe:</i> pom – poamă, măr,
f) <i>Membri de familie, grade de rudenie:</i> tată, mamă, unchi,
g) <i>Numele zilelor săptămânii, numele lunilor anului:</i> luni, marți,
h) <i>Conjunții, prepoziții, pronume, numerale simple, verbe neregulate:</i> și, cu, un,

2. Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă cerințele:

Când am ieșit sus pe piscul chel, zorile se umflau albe, de jur împrejurul buzelor cerului, ca o spumă clocotită de lapte gata să dea în foc.

Am sosit înainte de prânzul mic. Vitele pășteau singure, răsfirate pe oblâncul muntelui, până în codru, în paza unei acvile ce se rotea în azurul de deasupra lor. Ciobanii se strânseseră, cu mic, cu mare, jos, în găvanul tamazlâcului, în așteptarea mămăligilor.

Ca să nu plec cu peliculele goale la București, m-am hotărât repede, până se gătește masa, să înjghebez un film cu bouarii, coșarele așezării și priveliștea muntelui înflorit cu cirezile de vite, destul de pitoresc în cadrul solemn de piscuri alpine.
(Vasile Voiculescu, *Misiune de încredere*)

Cerințe:

a) Grupează toate cuvintele din paragrafele al doilea și al treilea în funcție de apartenența lor la vocabularul fundamental sau la masa vocabularului, ținând seama de criteriile modelului:

Cuvinte frecvente în comunicare, esențiale și foarte cunoscute de către toți vorbitorii (vocabularul fundamental)	Cuvinte cu o frecvență rară, mai puțin cunoscute de vorbitori (masa vocabularului)
<i>am sosit, înainte, de, prânz, mic ...</i>	<i>oblânc, acvilă ...</i>

b) Explică, folosind dicționarul, sensurile cuvintelor de la exercițiul anterior, aflate în masa vocabularului.

c) Subliniază dintre cuvintele aparținătoare masei vocabularului termenii regionali / populari cu o linie și termenii neologici cu două linii.

d) Argumentează productivitatea a două cuvinte din fondul principal lexical, referindu-te la:

- A. capacitatea derivativă și de compunere;
- B. capacitatea de a intra în locuțiuni și expresii.

A

lapte, lăptic, lăptișor, lăptar, lăptăreasă, lăptărie, papă-lapte

B

haiduc de codru, un codru de pâine, ca în codru...

e) Verifică exactitatea enunțurilor următoare, încercuind A (adevărat) sau F (fals).

Din fondul principal lexical al unei limbi fac parte:

- A / F a) toate articolele;
- A / F b) toate prepozițiile și conjuncțiile;
- A / F c) toate pronumele;

familia	{	femeie	directus	{	drept
		pentru oameni și cărți			direct
celestus	{	ceresc	agilis	{	ager
		celest			agil
noctem	{	noapte	filius	{	fiu
		nocturn (derivat)			filial (derivat)

5. Observă felul în care replicile lui Pristanda din *O scrisoare pierdută* redau limba vorbită – stilul oral. Subliniază formele caracteristice vorbirii din Muntenia.

Pristanda: (...) *Eu, nu; eu la datorie, coane Fănică, zi și noapte la datorie. Așa, mă scol cam pe la douășpece fără un sfert, și, pardon, mă dezbrac de mondir, scoț chipiul, mă-mbrac țivilește și plec... la datorie, coane Fănică (...). Când dau să trec maidanul, văz lumină la ferestrele de din dos ale lui d. Nae Cațavencu, și ferestrele vraște.*

(I.L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*)

Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului. Familia de cuvinte. Elemente de compunere savantă (prefixoidele și sufixoidele)

1. Găsește în text cuvintele cu care poți completa rubricile tabelului de mai jos:

Chiar munții, ca și cum destinul le-ar fi să ajungă în cele din urmă la porțile nebuniei, se lasă cu voluptate și îndelung scâlțați în hipnotica lumină. Ea cade asupra lor, albindu-i ca în vis, și îi exaltează până la delir, ispitindu-i să facă un pas în afara realității, atrași de mrejele unei supreme halucinații.

(Geo Bogza, *Cartea Oltului*)

Mijloace interne			Mijloace externe
Derivare	Compunere	Conversiune	Împrumuturi lexicale Neologisme

2. Scrie câte trei termeni care fac parte din familiile lexicale ale cuvintelor: *a fi*, *a ști*, *a vedea*, *față*, *adânc*, *loc*, *ochi*, *frică*. Subliniază prefixele și sufixele.

.....

3. Subliniază dintre grupurile de cuvinte de mai jos numai pe acelea care compun familia lexicală a termenului aflat la începutul enumerației.

- a) *car* căruță, cartof, carnet, căruțaș, cărucior, careva, a căra, cărătură, căraș, cărașie, a cărași, a încărcă, încărcătură, carentă.
- b) *frate* frățior, frăție, frățietate, frățesc, frățeste, a înfrăți, înfrățire, înfrățit, neînfrățit, trei-frați (plantă), trei-frați-pătați (plantă), frate de cruce, fratern, fraternitate, fratricid.
- c) *a scrie* scriere, a rescrie, rescriere, scris, scrisoare, scrisorică, a transcrie, transcris, inscripție, a inscripționa, scriptură, a prescrie, prescriere, prescris, prescripție.
- d) *bine* bineșor, binețe, a îmbina, a binecuvânta, binecuvântare, bine-venit, un bine, binefacere.

4. Selectează dintre prefixele negative: *ne-*, *in-*, *im-*, *i-*, *a-* pe acela care se asociază cel mai bine cu termenul de bază și scrie antonimele cuvintelor:

adevăr	–	agresiune	–
adecvat	–	politeț	–
legal	–	suficient	–
actual	–	perfectiune	–
logic	–	permeabil	–
normal	–	dependent	–
amic	–	tipic	–

5. Construiește verbe de la cuvintele de bază date, cu prefixele indicate (adăugând și sufixe gramaticale, acolo unde este cazul):

în- (<i>im-</i>) +	{	drept	→	}	{	face	→
		gheață	→			lega	→
		barcă	→			vinovați	→
		balsam	→			amăgi	→
		bogat	→			înnoda	→
		pace	→			plăți	→
		piatră	→			cumpăra	→
		negru	→			gândi	→
		noroi	→			bate	→
		noapte	→			judeca	→